

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team

Team Beleid Ruimtelijk Domein

Nummer

9*

Kenmerk

113359

Raad d.d.

29 november 2023

Paragraaf begroting

2B

Portefeuillehouder

C.D. (Daniëlle) van Bentem

Steller

M.E. (Martijn) Kok

Datum

3 oktober 2023

Onderwerp:

Regioarrangement Groene Metropoolregio

Geadviseerd besluit

1. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vast te stellen.
2. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te gebruiken als leidraad voor gesprekken met andere overheden (Rijk, regio, provincie en waterschappen) over de grote ruimtelijke opgaven zoals wonen, bereikbaarheid, energie, (circulaire) economie, landbouw en natuur en als inbreng voor het NOVEX ontwikkelperspectief.
3. De uitgangspunten van het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen door te vertalen naar de gebiedsprogramma's waar de gemeenten in de Groene Metropoolregio samen met provincie, waterschappen en andere betrokkenen in deelgebieden aan werken.

Toelichting op beslispunten

Samenvatting

Voor u ligt het regioarrangement Groene Metropoolregio. Dit regioarrangement beschrijft de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving. Al gemaakte keuzes in bijvoorbeeld de verstedelijkingsstrategie zijn hierin opgenomen, nieuwe opgaven en te maken keuzes worden geagendeerd.

Aanleiding voor het regioarrangement is dat de provincie Gelderland de Groene Metropoolregio en de waterschappen heeft gevraagd dit arrangement samen te maken. De provincie wil dit regioarrangement, samen met de zes andere Gelderse regio's, gebruiken om een Ruimtelijk voorstel te maken voor het Rijk. Het Rijk wil eind 2023 namelijk met alle provincies afspraken maken over hoe zij in gezamenlijkheid met andere overheden opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie,

landbouw en natuur, goed ruimtelijk kunnen inpassen. Het Rijk vraagt provincies hiervoor een Ruimtelijk voorstel te doen. Provincie Gelderland besluit in december over dit ruimtelijk voorstel, daarom is het belangrijk dat we dit regioarrangement nu behandelen.

De inzet van het regioarrangement is dat provincie, regio's, gemeenten en waterschappen een langjarige samenwerking aangaan. Uitvoering en participatie van maatschappelijke organisaties vindt daarna plaats met het opstellen van gebiedsprogramma's en via gebiedsprocessen.

Het regioarrangement is één van de sporen waar de Groene Metropoolregio samen met andere betrokkenen aan ruimtelijke plannen werkt. Een ander spoor is NOVEX. De Groene Metropoolregio en de regio Foodvalley zijn door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied en maken daarmee rechtstreeks afspraken met diverse ministeries over de grote ruimtelijke opgaven. Bij NOVEX ligt ook de focus op de brede verstedelijkingsopgaven en de opgaven in het landelijke gebied. De verstedelijkingsstrategie is in aanpak en werkwijze een voorloper van het NOVEX ontwikkelperspectief. Het regioarrangement vormt voor de Groene Metropoolregio de inbreng voor het gezamenlijke NOVEX ontwikkelperspectief.

Met het regioarrangement (en NOVEX ontwikkelperspectief) zijn wij goed voorbereid voor aansluiting op (actuele en toekomstige) ondersteunende programma's van het Rijk en de provincie. Hiermee kan het gesprek met deze overheden beter gevoerd worden, ook om ervoor te zorgen dat beschikbare middelen bij gemeenten in de Groene Metropoolregio terecht komen. Het regionale en bovenlokale beeld van de ruimtelijke opgaven helpt Renkum bovendien bij het invulling geven aan ons lokale omgevingsbeleid.

Aanleiding

Het Rijk maakt eind 2023 met alle provincies afspraken over hoe zij, in gezamenlijkheid met andere overheden, opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, ruimtelijk kunnen inpassen. Het Rijk vraagt provincies hiervoor een Ruimtelijk voorstel te doen. De provincie Gelderland heeft besloten haar Ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen via regioarrangementen. Eén van deze zeven regioarrangementen is het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Namens en in samenwerking met alle achttien gemeenten, de provincie en de waterschappen heeft de Groene Metropoolregio deze uitvraag uitgevoerd in de eerste helft 2023. U, gemeenteraad bent hier via een raadsinformatiebrief over geïnformeerd. Ook zijn diverse bijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd.

Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Het regioarrangement Groene Metropoolregio beschrijft de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving. De Groene Metropoolregio heeft als belangrijke basis de verstedelijkingsstrategie gebruikt, die zij samen met de regio Foodvalley, de provincies Gelderland en Utrecht, de waterschappen en het Rijk heeft opgesteld en in 2022 door alle gemeenteraden in onze regio is vastgesteld. De verstedelijkingsstrategie gaat over de ruimtelijke opgaven wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving richting 2030 en

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

Kenmerk

113359

Pagina

2 van 7

verder. Het regioarrangement is een aanvulling hierop en kent drie belangrijke uitbreidingen, te weten: 1) landelijk gebied, 2) circulaire economie, 3) energie.

Deze thema's waren nog onvoldoende uitgewerkt in de verstedelijkingsstrategie en zijn onderdeel van de uitvraag van het Rijk aan de provincies. Inmiddels hebben we de bouwsteen leefomgeving uitgewerkt in het Groen-blauw raamwerk voor onze regio.

NOVEX en andere ruimtelijke trajecten

De Groene Metropoolregio en de regio Foodvalley zijn door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied en maken daarmee rechtstreeks afspraken met diverse ministeries over de grote ruimtelijke opgaven. De zestien NOVEX-gebieden in Nederland vragen vanwege de grote ruimtelijke opgaven en transitie om een apart ontwikkelperspectief. Dit NOVEX ontwikkelperspectief is een (niet verplicht) interbestuurlijk programma op basis van de Omgevingswet en verbindt onze regionale opgaven rechtstreeks aan de (22) nationale programma's van het Rijk. Ook het NOVEX ontwikkelperspectief bouwt voort op de verstedelijkingsstrategie. Het regioarrangement vormt voor de Groene Metropoolregio de inbreng voor het gezamenlijke NOVEX ontwikkelperspectief. In afbeelding 1 worden de ruimtelijke trajecten waar de Groene Metropoolregio aan werkt en/of indirect bij betrokken is, en de samenhang tussen de trajecten weergegeven. In bijlage 1 is worden deze ruimtelijke trajecten nader toegelicht.

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metroloopregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

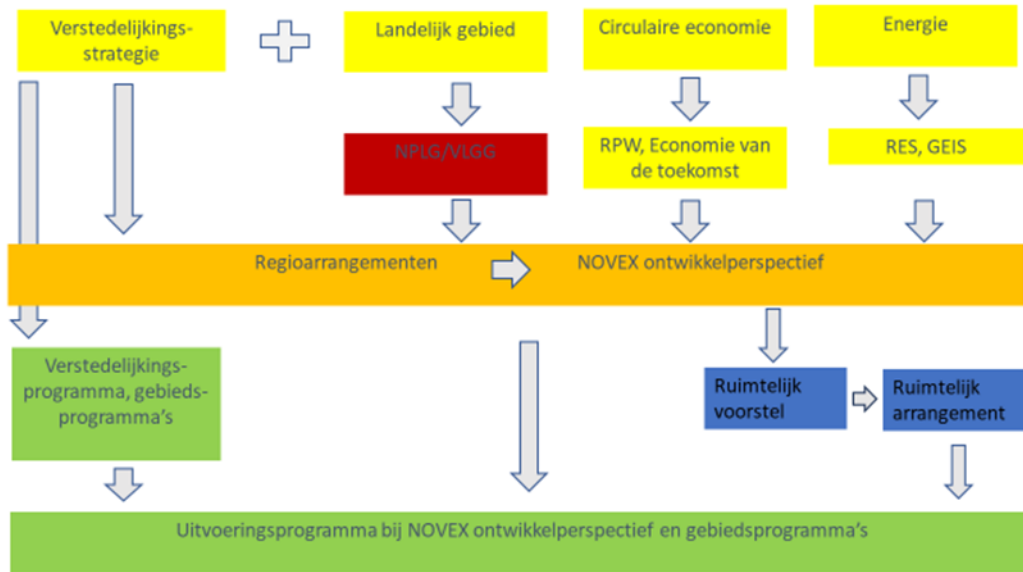
Kenmerk

113359

Pagina

3 van 7

Afbeelding 1: ruimtelijke trajecten en hun samenhang

Beoogde impact

De Groene Metropoolregio heeft het regioarrangement als kans aangegrepen om alle ruimtelijke opgaven in beeld te brengen. Voor de ene opgave is dit al verder uitgewerkt, dan voor een andere opgave. Het regioarrangement helpt om als samenwerkende overheden ruimtelijke keuzes voor te bereiden en (versnelt) uitvoering mogelijk te maken. Het brengt in beeld wat onze gezamenlijke ambities zijn, waar deze elkaar raken en waar het schuurt. Zo kunnen we, ieder vanuit onze eigen rol, betere afwegingen en keuzes maken over het gebruik van en de investeringen in de beperkte ruimte die we hebben. Het doel is om te komen tot een gedragen samenhangend beleid, waarmee wij als regio, ondanks de schaarste van de ruimte en de grootte van de opgave, groeien in balans.

Doordat we al enkele jaren samenwerken in de verstedelijkingsstrategie (maar ook bijvoorbeeld via de RES, de Woondeal en de gebiedsuitwerkingen in deelgebieden) hebben we inmiddels een gedeeld toekomstbeeld van de regio in 2030 en verder. We weten steeds beter welke investeringen en randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Dit heeft geleid tot betere bekendheid bij met name de Rijksoverheid en daarmee tot investeringen in gemeenten binnen de Groene Metropoolregio (optellend tot ca. 450 miljoen) in de afgelopen drie jaar. Met het regioarrangement (en NOVEX ontwikkelperspectief) zijn wij goed voorbereid voor aansluiting op (actuele en toekomstige) programma's van het Rijk en provincie, omdat we steeds scherper onze behoeften in beeld hebben en daarmee een betere gesprekspartner zijn voor andere overheden.

Het regionale en bovenlokale beeld van de ruimtelijke opgaven helpt Renkum bij het invulling geven aan het lokale omgevingsbeleid. De kennis en kunde en de middelen die

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metroloopregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

Kenmerk

113359

Pagina

4 van 7

bij de regio aanwezig zijn zetten we in bij de totstandkoming van ons beleid en de uitvoering daarvan.

Argumenten

1. *Groei in balans door zorgvuldig om te gaan met de schaarse ruimte.*

Het regioarrangement (en het NOVEX ontwikkelperspectief) helpen om onze regio in balans te laten groeien: 'meer landschap, meer stad'. Want dat kan alleen als we creatief om gaan met de schaarse ruimte, keuzes maken, slim clusteren en middelen organiseren. Het regioarrangement agendeert deze keuzes en benodigde middelen bij onze partners.

2. *Actualisatie en verbreding van de verstedelijkingsstrategie biedt kansen*

De verstedelijkingsstrategie is gebaseerd op de vier opgaven wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving. Over de urgente opgaven als natuur- en landschapsontwikkeling, transitie landelijk gebied, klimaat, energie-infrastructuur en -transitie en circulaire economie zijn met de provincie en het Rijk geen afspraken gemaakt. Dit zijn wel belangrijke opgaven voor onze regio om in balans te groeien. Het regioarrangement is een belangrijk stap naar de realisatie van deze opgaven.

3. *Groeien in balans vergt gezamenlijke keuzes van overheden*

De Groene Metropoolregio kampt met een aantal zeer grote uitdagingen en transitieopgaven. In het zoeken naar ruimtelijke oplossingen proberen we zoveel mogelijk te combineren: natuurontwikkeling met waterberging of energietransitie, wonen met recreatief uitloopgebied etc. Maar soms is het nodig om keuzes te maken. Bij het maken van de keuzes is het belangrijk dat we dat samen doen en dat gemeenten, regio, provincie, waterschappen en Rijk toewijding tonen op de doelen en de realisatie daarvan. Het regioarrangement geeft een gezamenlijke inhoudelijk basis om de benodigde keuzes op te baseren.

Kanttekeningen

1. *Haalbaarheid afhankelijk van externe factoren*

We kunnen alleen groeien volgens onze visie 'meer landschap, meer stad' wanneer de randvoorwaarden daarvoor ingevuld worden. We kunnen deze randvoorwaarden alleen realiseren als alle betrokkenen bereid zijn te investeren.

Financiën

Er worden in dit regioarrangement geen afspraken gemaakt over concrete financiële bijdragen van de provincie aan projecten. Het regioarrangement is inbreng voor het NOVEX ontwikkelperspectief en de uitvoeringsagenda die daarbij hoort. Daarin kunnen deze afspraken met het Rijk en de provincie wel gemaakt worden. Voor het realiseren van de regionale ruimtelijke opgaven is namelijk extra financiële inzet nodig.

Vervolgproces: beleid en uitvoering

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metroloopregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

Kenmerk

113359

Pagina

5 van 7

De provincie Gelderland gebruikt de zeven regioarrangementen als inbreng voor het Ruimtelijk voorstel dat zij aan het Rijk doet. De besluitvorming in Provinciale Staten hierover zal in december 2023 plaatsvinden. Daarna volgt een periode waarin Rijk en provincie afspraken maken over de uitvoering.

Omdat onze regio al een verstedelijkingsstrategie heeft gemaakt (met bijbehorende afspraken), zijn wij al bezig om deze uitvoering te agenderen in een zogenaamd verstedelijkingsprogramma. Deze zal eind 2023 gereed zijn. Deze zal vervolgens cyclisch (jaarlijks) worden aangevuld tot een NOVEX uitvoeringsagenda. Zoals aangegeven vormt voor de Groene Metropoolregio het regioarrangement hier de inbreng voor.

Gebiedsprogramma's en gebiedsprocessen

Via gebiedsprogramma's en in gebiedsprocessen gaan we aan de slag met het regioarrangement. De samenwerking in de gebiedsprogramma's biedt de mogelijkheid om lokale vraagstukken (boven)regionaal te agenderen en op te pakken. De gebiedsprogramma's en -processen zijn voorbereidend en faciliterend. Gemeenteraden besluiten over de daadwerkelijke doorvertaling in lokaal omgevingsbeleid en de daarvoor benodigde investeringen.

Bijlagen

1. Overzicht ruimtelijke trajecten Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
2. Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metroloopregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

Kenmerk

113359

Pagina

6 van 7

Bijlage 1: Overzicht ruimtelijke trajecten Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Wat	Waarover	Door/met wie	Wanneer af (huidige planning)*
Verstedelijkingsstrategie (VS) en -afspraken (VA)	Strategie en afspraken over hoe om te gaan met verstedelijking in de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. Vanuit vier bouwstenen: wonen, leefomgeving, mobiliteit en economie. Motto "Meer landschap, meer stad".	Groene Metropoolregio, regio Foodvalley, Rijk, provincies (Gelderland en Utrecht), waterschappen	November 2022
Verstedelijkingsprogramma (VP)	Maatregelen om VS en VA tot uitvoering te brengen.	Groene Metropoolregio, regio Foodvalley, Rijk, provincies (Gelderland en Utrecht), waterschappen	November 2023
Regioarrangement (RA)	Gezamenlijk perspectief op Natuur & Landbouw, Energie & (Circulaire) economie en Leefbare steden en dorpen (wonen, mobiliteit, toerisme, cultuur & erfgoed). Provincie gebruikt de 7 regioarrangementen voor het ruimtelijk voorstel.	Provincie Gelderland, Groene Metropoolregio, waterschappen	December 2023
Ruimtelijk voorstel (RV)	Voorstel van provincie aan Rijk over hoe om te gaan met de schaarse ruimte in het licht van vraagstukken zoals benoemd in RA.	Provincie Gelderland, op basis van zeven regioarrangementen, Provinciale agenda en coalitieakkoord 2023-2026	Najaar 2023
Ruimtelijk arrangement	Afspraken tussen Rijk en provincie over hoe om te gaan met de schaarse ruimte in het licht van vraagstukken zoals benoemd in RA.	Provincie Gelderland en Rijk	December 2023 / 1 ^e kwartaal 2024
NOVEX ontwikkelperspectief	Perspectief op bouwstenen VS, aangevuld met perspectief op Natuur en Landbouw, Energie en (Circulaire) economie.	Groene Metropoolregio, regio Foodvalley, Rijk, provincies, waterschappen	December 2023

Onderwerp

Regioarrangement Groene Metroloopregio Arnhem - Nijmegen

Datum

3 oktober 2023

Kenmerk

113359

Pagina

7 van 7